

## Motion till riksdagen 2023/24:1374

av **Torsten Elofsson (KD)**

# Ändring i föräldrabalken avseende beräkning av arvode för god man/förvaltare

---

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beräkningsgrunden för arvode till god man/förvaltare bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Enligt FB 12 kap. 16 § har gode män och förvaltare rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som skäligen varit påkallade för uppdragets fullgörande. Beslut om arvode fattas av överförmyndaren och betalas som regel ut årsvis.

Huvudregeln är att huvudmannen ska betala arvodet. En förutsättning för sådan skyldighet är att huvudmannens tillgångar överstiger två prisbasbelopp eller att huvudmannens inkomst före avdrag för skatt överstiger 2,65 prisbasbelopp. I annat fall ska kommunen betala arvodet.

I nuläget utgår arvode som regel med 2 procent av prisbasbeloppet (47 300 kronor) samt en schablonmässig kostnadsersättning som är 0,02 procent av prisbasbeloppet, totalt 1 120 kronor/månad, 13 440 kr/år, i de fall gode mannen/förvaltaren ska förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person. Arvodet betalas ut årsvis.

Regeln i FB 12:16 ser enbart till bruttoinkomst och tar ingen som helst hänsyn till huvudmannens kostnader. Flertalet som får hjälp av en god man/förvaltare har enbart inkomst i form av aktivitets- eller sjukersättning oftast kombinerad med ett bostadstillägg. För många är boendekostnader och kostnader för en skälig levnadsnivå så pass höga att det inte är möjligt att avsätta medel för att täcka arvodet. Utmaningen för gode mannen är istället att få pengarna att räcka hela månaden. När medel till arvode saknas uppstår en fordran som i slutänden kan hamna hos Kronofogden, men ofta är det utsiktslöst att driva kravet dithän då huvudmannen som regel saknar utmättningsbara tillgångar. Rent faktiskt innebär det att ett antal gode män idag inte får någon som helst ersättning för nedlagt arbete, som många gånger är tidskrävande.

Vid beräkning av en skälig levnadsnivå använder sig Kronofogden och andra myndigheter av ett beräkningssätt som innebär att man räknar fram ett förbehållsbelopp, tidigare existensminimum, som efter avdrag för boendekostnad, ska täcka löpande utgifter i form av sedvanliga hushållskostnader för mat, el, telefoni, hygienartiklar, försäkringar, kläder m.m. Förbehållsbeloppet 2023 uppgår till 5 717 kronor för en ensamstående vuxen.

Den nuvarande huvudregeln avseende arvodet, som enbart tar hänsyn till huvudmannens inkomster, medför att denne tvingas betala sin gode man även i det fall kvarvarande medel understiger förbehållsbeloppet. Regeln i FB 12:16 bör ändras och ersättas med en beräkningsgrund som tar hänsyn till kostnaderna för

- 1 boende
- 2 normalbelopp för att täcka vanliga levnadsomkostnader samt
- 3 arvode till god man/förvaltare.

Beräkningsmodellen anpassas då till den som är gängse när myndigheter räknar fram s k existensminimum. En ändring innebär att kommunen täcker arvodet och god man hålls skadeslös i det fall huvudmannen vid beräkning har en behållning som understiger 5 717 kronor för en ensamstående vuxen. Beräkningen blir mer korrekt och rättvis samtidigt som det ger en minskad risk för gode män och förvaltare, något som även lär underlätta rekryteringen för sådana uppdrag.

För att sammanfatta bör föräldrabalken 12:16, om en bruttoinkomst på 2,65 prisbasbelopp, med fördel kunna ersättas med en arvodesberäkning baserad på gällande förbehållsbelopp. Man bör även se över huruvida kommunen kan utbetala arvodet i sin helhet till god man/förvaltare i de fall ersättningen skulle medföra att huvudmannen får en behållning som understiger förbehållsbeloppet.

Det yrkas därmed för en utredning där beräkningsgrunden för arvode till god man/förvaltare ses över.

*Torsten Elofsson (KD)*